

INTEGRÁCIA

žiacov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Základné pojmy

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Podľa zákona o výchove a vzdelávaní (školský zákon) je „žiakom so špeciálnymi výchovno- vzdelávacími potrebami (ŠVVP) žiak s mentálnym, telesným, sluchovým alebo zrakovým postihnutím, žiak zdravotne oslabený a chorý, žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiak s autizmom, žiak s vývinovými poruchami učenia alebo správania, žiak s ťažkým mentálnym postihnutím umiestnený v domove sociálnych služieb, žiak s poruchami psychického alebo sociálneho vývinu a v súčasnej dobe aj žiaci intelektovo nadaní.

Integrovaný žiak

je žiak so ŠVVP, ktorý bol prijatý do ZŠ alebo SŠ na základe písomného vyjadrenia zariadenia špeciálnopedagogického poradenstva, po poradenským zariadením vykonaných diagnostických vyšetreniach, pre ktorého bol vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program

Žiak so ŠVVP nie je evidovaný ako integrovaný, ak po psychologickej, špeciálnopedagogickej diagnostike, priebežnej poradenskej starostlivosti, individuálnom prístupe a primeranom postupe pri hodnotení a klasifikácii nie je žiakovi vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program.

Príklad: žiak s telesným postihnutím , ktorý nie je integrovaný – vzdeláva sa v SŠ, je oslobodený od telesnej výchovy, ale v ostatných predmetoch sa vzdeláva podľa platných učebných plánov a osnov.

Školská integrácia

Je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP, ktorá sa vykonáva v rôznych formách:

- a) Integrácia v špeciálnych triedach, pri ktorej sa žiaci so ŠVVP vzdelávajú v ZŠ alebo v SŠ v samostatných triedach. Časť vyučovania sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými žiakmi školy, na vyučovaní sú prítomní učitelia oboch tried. Niektoré vyučovacie predmety môže žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy.
- b) Individuálna integrácia, pri ktorej sú žiaci so ŠVVP zaraďovaní do tried a výchovných skupín spolu s ostatnými žiakmi školy a sú vzdelávaní podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, pričom učebné osnovy a výchovné postupy sú prispôbené ich potrebám

Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do bežnej triedy strednej školy

Na základe žiadosti rodiča (zákonného zástupcu žiaka) sa spracováva návrh na jeho prijatie, ktorého obsahom sú najmä:

1. Žiadosť zákonného zástupcu dieťaťa

2. Správa zo psychologického vyšetrenia by mala obsahovať informácie o:

- Všeobecných intelektových schopnostiach
- Špeciálnych intelektových schopnostiach
- Úrovni kognitívnych procesov
- Sociálno-emotívneho vývinu a komunikačných schopností
- Osobnostných vlastností
- Psychomotorických atribútov vrátane grafomotoriky
- Prípadnej psychologickéj starostlivosti
- Iné súvisiace údaje – napr. informácie o možnostiach nápravy vývinových porúch učenia

3. Správa špeciálneho pedagóga by mala zahŕňať informácie o :

- Druhu a stupni postihnutia
- Konkrétnych výchovno-vzdelávacích potrebách žiaka
- Odporúčaných pedagogických postupoch
- Navrhovaných organizačných zmenách výchovno- vzdelávacieho procesu
- Obsahu, rozsahu a spôsobe poskytovania individuálnej pedagogickej a špeciálnopedagogickej starostlivosti
- Navrhovaných kompenzačných pomôckach
- Návrhu spôsobu skúšania a hodnotenia žiaka
- Dobe platnosti správy z diagnostiky

4. Vyjadrenie odborného lekára - u detí so zdravotným postihnutím

5. Odporúčanie oprávneného pracoviska (poradne)

Integrácia žiaka

- Škola vypracuje žiakovi individuálny výchovno- vzdelávací program (IVVP)
- IVVP vypracováva triedny učiteľ spolu s ostatnými učiteľmi, ktorí integrovaného žiaka učia a spolu so špeciálnym pedagógom školy alebo poradenského zariadenia, kde je žiak evidovaný
- Na IVVP nadväzuje individuálny vzdelávací plán z predmetov, z ktorých to žiak potrebuje

- Individuálne integrovaný žiak musí mať vypracovaný IVP aspoň z jedného predmetu
- IVVP sa prerokuje so zákonným zástupcom dieťaťa

Výchova a vzdelávanie integrovaného žiaka

Za žiaka individuálne integrovaného je považovaný žiak, ktorý je evidovaný v zariadení špeciálnopedagogického poradenstva alebo v prípade porúch učenia alebo správania v CPPaP a má vyplnený formulár Záznam o evidencii žiaka so ŠVVP v ZŠ a SŠ so závermi zo psychologického, špeciálno-pedagogického, prípadne z iných odborných vyšetrení.

Do jednej triedy bežnej základnej alebo strednej školy z dôvodu zvýšenej náročnosti organizácie vyučovacej hodiny a prípravy príslušnej dokumentácie, pokiaľ to umožňujú ďalšie okolnosti, sa odporúča zaradiť najviac troch žiakov individuálne integrovaných a podľa možnosti nenapíňať celkový počet žiakov v triede po jeho hornú hranicu.

Odporúčaný maximálny počet individuálne integrovaných žiakov so ŠVVP je odporúčaním z odborného hľadiska, na základe závažného odôvodnenia je možné pripustiť odchýlku.

Pri integrácii žiakov so ŠVVP sa odporúča využívať služby asistenta učiteľa v zmysle Metodického pokynu k zavedeniu profesie asistent učiteľa pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so ŠVVP v predškolských zariadeniach, v základných školách, a špeciálnych základných školách.

Podmienky pre vzdelávanie integrovaných žiakov

- vytvorenie miesta školského špeciálneho pedagóga v ZŠ alebo zabezpečenie systematickej spolupráce so špeciálnym pedagógom v najbližšom zariadení ŠPP so zameraním na príslušné postihnutie, prípadne v CPPaP so špeciálnym pedagógom.
- Zabezpečenie špecifických úprav organizácie vyučovania, ktoré je potrebné posudzovať individuálne podľa odporúčania poradenského zariadenia (poskytnutie dlhšieho času žiakovi na splnenie úloh, individuálny alebo diferencovaný prístup k žiakovi, práca so špeciálnym pedagógom počas vyučovania, zaistenie nerušeného miesta v triede, zabezpečenie prípravy poznámok alebo učebných textov v akustickej podobe, písomné skúšanie so špecifickými postupmi, vykonávanie opráv písomných prác spoločne so žiakom, taktný prístup k osobe žiaka a pod.)

- zabezpečenie technicko–materiálnych potrieb a pomôcok alebo umožnenie ich používania na vyučovaní (kompenzačné pomôcky, diktafón, počítač, korekcia gramatiky v počítači, kalkulačka, gramatické tabuľky, špeciálne učebnice, úprava pracovného priestoru).
- Žiak so ŠVVP s intelektom v norme postupuje podľa učebných osnov a učebných plánov školy.
- Určenie presnej diagnózy a úrovne intelektu je nevyhnutnou súčasťou záverov diagnostického vyšetrenia každého žiaka so ŠVVP
- Učiteľ žiaka sa bezodkladne oboznámi s dokumentáciou žiaka a s odporúčaniami špeciálneho pedagóga.

Hodnotenie a klasifikácia integrovaných žiakov

Pre hodnotenie a klasifikáciu integrovaných žiakov platia osobitné predpisy, ktorými sú najmä:

1. Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálno-pedagogickými potrebami v bežných základných školách.
Schválené rozhodnutím MŠ SR č. 6164/96–153 zo dňa 12.12.1996 (1.1.1997)
2. Metodické pokyny na slovné hodnotenie a klasifikáciu žiakov osobitných škôl a žiakov špeciálnych tried pre mentálne postihnutých žiakov v základných školách.
Schválené MŠ SR pod č. 126/2000 – 44 zo dňa 17.3.2000 (1.9.2000)
3. Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia v základných a stredných školách.
Schválené rozhodnutím MŠ SR, č. CD-2004-12003/23597–1:095 dňa 31.8.2004 (2.9.2004)
4. Metodický pokyn na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s autizmom.
Schválené MŠ SR dňa 10.11.2004 pod č. CD- 2004 – 15173/30667 -1: 095 (15.11.2004)

Slovné hodnotenie integrovaného žiaka sa zapisuje na samostatný list. Forma a podoba takéhoto hodnotenia nie je stanovená. Slovné hodnotenie nemôže byť zapísané na oficiálnom tlačive vysvedčenie určenom pre hodnotenie a klasifikáciu. Slovné hodnotenie má byť pozitívne motivujúce, súčasne musí byť objektívne a dostatočne kritické. Musí obsahovať konkrétne vyjadrenie toho, čo žiak v konkrétnom predmete zvládol a v akej kvalite. Malo by obsahovať tiež ďalší postup rozvoja žiaka so zreteľom na jeho individuálne schopnosti a usilovnosť. Rozsah a štruktúra priebežného i súhrnného slovného hodnotenia jednotlivých predmetov je v právomoci učiteľa.

Riaditeľ školy po prerokovaní s pedagogickou radou rozhoduje o slovnom hodnotení nielen vo vymenovaných predmetoch, ale u žiakov so ŠVVP aj v predmete, v ktorom nie možné jeho výkon objektívne hodnotiť na základe jeho postihnutia.

Vysvedčenie integrovaných žiakov - doložka

Do doložky vysvedčenia sa individuálne integrovanému žiakovi, teda žiakovi, ktorý postupoval podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, zapíše:

„Žiak postupoval podľa individuálneho výchovno vzdelávacieho programu.“

Postup integrovaného žiaka do vyššieho ročníka

Žiak so ŠVVP hodnotený podľa metodických pokynov pre žiakov so ŠVVP postupuje do vyššieho ročníka aj vtedy, ak jeho poznatky z predmetu, v ktorom sa porucha prejavuje, nezodpovedajú požadovaným vedomostiam podľa učebných osnov (štandardov) príslušného ročníka, ale spĺňa požiadavky podľa IVVP.

Žiak so ŠVVP môže opakovať ročník len v prípade, že nedostatočné výsledky dosiahol aj vo vyučovacích predmetoch bez priamej súvislosti s charakterom jeho poruchy a je predpoklad, že opakovanie ročníka bude pre žiaka prospešné. Uskutočňuje sa tak, len po prerokovaní so špeciálnym pedagógom a zákonným zástupcom žiaka.

Oslobodzovanie žiakov od povinnosti dochádzať do školy

Nadobudnutím účinnosti zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve (školský zákon) sa zmenili ustanovenia týkajúce sa oslobodzovania žiakov od povinnosti dochádzať do školy.

Žiakovi, ktorý pre svoj zdravotný stav **nemôže dochádzať do školy**, zabezpečí orgán štátnej správy v školstve takú formu vzdelávania, ktorá mu umožní dosiahnuť rovnaké vzdelanie ako pri školskej dochádzke.

Žiakovi, ktorý je oslobodený od povinnosti dochádzať do školy a jeho **zdravotný stav mu neumožňuje vzdelávanie**, sa toto vzdelávanie neposkytuje až do pominutia dôvodov. Na tento účel je potrebné stanovisko odborného lekára pre deti a dorast.

Žiakov od povinnosti dochádzať do školy oslobodzuje riaditeľ školy rozhodnutím.

Riaditeľ školy rozhoduje ako vecne príslušný správny orgán.

Na rozhodnutie riaditeľa o oslobodení od povinnosti dochádzať do školy sa vzťahuje všeobecne záväzný právny predpis o správnom konaní.

Legislatíva k integrácii žiakov so ŠVVP

žiaci so ŠVVP v SŠ

Zákon č. 245/2008 Z. z. § 2

- i) ...špeciálna výchovno-vzdelávacia potreba (ďalej len ŠVVP) – je požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia...
- j) ...žiak so ŠVVP je žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované ŠVVP...
- k) ...žiakom so zdravotným znevýhodnením je žiak so zdravotným postihnutím chorý, zdravotne oslabený, s VPU, s VPS...
- s) ...školská integrácia/začlenenie – je výchova a vzdelávanie žiakov so ŠVVP v triedach škôl a školských zariadení určených pre žiakov bez ŠVVP...

Do kategórie žiakov so ŠVVP patrí:

1. žiak so zdravotným znevýhodnením
  - a) žiak so zdravotným postihnutím
  - b) žiak chorý alebo zdravotne oslabený
  - c) žiak s vývinovými poruchami
  - d) žiak s poruchou správania
2. žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia
3. žiak s nadaním

Žiak je individuálne integrovaný/začlenený ak:

- ❖ zákonný zástupca písomne požiada o začlenenie a súhlasí so začlenením - zmenou formy vzdelávania
- ❖ je evidovaný ako integrovaný/začlenený v poradenskom zariadení ...§ 11 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z....
- ❖ má poradenským zariadením vykonané diagnostické vyšetrenia – psychologické, špeciálno-pedagogické § 11 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z.
- ❖ má písomné vyjadrenie školského zariadenia k školskej integrácii - začleneniu... § 11 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z....
- ❖ má vypracovaný návrh na prijatie žiaka so ŠVVP...
...§ 11 ods. 10 zákona č. 245/2008 Z. z....Návrh na prijatie žiaka so ŠVVP do špeciálnej školy, do špeciálnej materskej školy, do základnej školy a do strednej školy – formulár schválený MŠ SR pod č. CD-2008-17271/37405-1:914 dňa 24. 10. 2008 s platnosťou od 01. 01. 2009
- ❖ má vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program ...§ 11 ods. 10 zákona č. zariadenia výchovného poradenstva a prevencie bod 3 POP 2009/2010... 245/2008 Z. z....
- ❖ Ak SŠ nemá špeciálneho pedagóga na vypracovaní IVVP odborne spolupracuje poradenské zariadenie

- ❖ Frekvenciu rediagnostických vyšetrení žiakov so ŠVVP neurčuje žiadny všeobecne záväzný právny predpis ...2.5.1 Všeobecné pokyny bod 1 POP 2009/2010...
- ❖ Rediagnostické vyšetrenie žiakov nie je potrebné vykonať pri ich prijímaní do SŠ, ak nie je odôvodnený predpoklad, že sa zmenil charakter ich zdravotného znevýhodnenia

Vyhláška č. 318/2008 Z. z. § 9

Organizácia záverečnej skúšky

(14) Čas trvania skúšok žiakov so zdravotným znevýhodnením môže predseda skúšobnej komisie primerane predĺžiť.

Vyhláška č. 318/2008 Z. z. § 14

Úpravy maturitnej skúšky pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

(2) Úpravy sa vzťahujú na

- a) jednotlivé časti maturitnej skúšky,
- b) cieľové požiadavky jednotlivých maturitných predmetov,
- c) externé testy, písomné práce a maturitné zadania.

(3) Úpravy sa týkajú týchto oblastí:

- a) predĺžený časový limit pri riešení úloh testu a pri ústnej odpovedi,
- b) úpravy alebo nahradenie niektorých úloh,
- c) rôzne grafické úpravy a formáty zadaní s použitím rôznych veľkostí písma, s použitím zmenenej štruktúry textu, využitím inej možnosti záznamu odpovede a počúvania vstupného textu,

(4) Žiaci so zdravotným znevýhodnením, na ktorých sa vzťahujú úpravy, sú žiaci...

- e) s vývinovými poruchami učenia,
- f) žiaci s poruchami aktivity a pozornosti,
- g) žiaci s poruchami správania,

(5) Žiaci sú zaradení do troch skupín podľa miery obmedzenia pri práci s testovými úlohami:

- a) I. skupina - ľahký stupeň obmedzenia,
- b) II. skupina - stredný stupeň obmedzenia,
- c) III. skupina - ťažký stupeň obmedzenia.

(6) Pri zaradovaní žiakov do skupín je potrebné vychádzať z toho, či

- a) je žiak schopný pracovať pri predĺženom čase s testom pre bežnú populáciu,
- b) je potrebné testové úlohy upraviť z formálnej stránky, upraviť veľkosť písma, zvýrazniť text alebo nahradiť testové úlohy vhodnejšími úlohami...

(8) Žiadosť o úpravu maturitnej skúšky, ktorá je prílohou prihlášky na maturitnú skúšku, podáva uchádzač riaditeľovi školy. Žiadosť obsahuje

- a) osobné údaje uchádzača,
- b) skupinu, do ktorej chce byť uchádzač zaradený,
- c) odborný lekársky posudok, ktorý obsahuje presnú diagnózu a z nej vyplývajúce funkčné dôsledky, ktorý sa nevyžaduje od uchádzačov s vývinovými poruchami učenia,
- d) odborný posudok centra špeciálno-pedagogického poradenstva, centra pedagogickopsychologického poradenstva...
- e) aktuálny odborný posudok špeciálneho pedagóga a psychológa.

(9) Odborný posudok pre uchádzača s vývinovými poruchami učenia má najviac dvojročnú platnosť.

(10) Odborný posudok vyhotovuje ten, kto má vo svojej odbornej starostlivosti žiaka so zdravotným znevýhodnením.

Viac informácií a materiály k problematike integrácie sa nachádzajú na internetových stránkach:

- www.statpedu.sk
- www.modernaskola.sk
- www.predys.szm.sk
- www.dys.sk
- www.nasarodina.sk
- www.vudpap.sk
- www.pistalka.sk
- www.icm.sk
- www.linkadeti.sk
- www.mamatata.sk